

Việt Nam đẩy mạnh chống khai thác IUU, hướng tới nghề cá bền vững

20:26 23/10/2025

Việt Nam nằm trong nhóm 3 quốc gia có kim ngạch xuất khẩu thủy sản lớn nhất thế giới và thuộc 7 nước có sản lượng khai thác cao nhất toàn cầu. Cùng với sự phát triển của ngành, Việt Nam đang nỗ lực mạnh mẽ trong việc chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU), hướng tới nghề cá có trách nhiệm và bền vững.

Ông Vũ Duyên Hải, Phó Cục trưởng Cục Thủy sản và Kiểm ngư (Bộ Nông nghiệp và Môi trường) cho biết, hoạt động đánh bắt cá IUU là mối đe dọa lớn nhất đối với việc bảo tồn nguồn lợi thủy sản và hệ sinh thái biển. Tình trạng này không chỉ gây tổn hại nghiêm trọng đến môi trường mà còn ảnh hưởng đến kinh tế - xã hội, đe dọa an ninh lương thực, an ninh trên biển, chủ quyền quốc gia và công bằng xã hội. Theo ước tính, hoạt động khai thác IUU chiếm khoảng 20% tổng sản lượng đánh bắt toàn cầu, tương đương 15 - 25 triệu tấn mỗi năm.

Việt Nam đẩy mạnh chống khai thác IUU, hướng tới nghề cá bền vững

Để ứng phó với thách thức này, Việt Nam đã tích cực tham gia và thực thi nhiều hiệp định, công ước quốc tế như Công ước Liên hợp quốc về Luật Biển (UNCLOS) 1982, Hiệp định về đàn cá di cư (UNFSA), các sáng kiến của Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên hợp quốc (FAO) hay Kế hoạch hành động quốc tế chống đánh bắt IUU (IPOA-IUU). Cùng với đó, Việt Nam cũng tham gia các tổ chức nghề cá khu vực như Ủy ban Nghề cá Tây và Trung Thái Bình Dương (WCPFC) và xây dựng khung pháp luật trong nước phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế.

Hiện nay, hệ thống quản lý nghề cá của Việt Nam đang từng bước được số hóa, minh bạch và kết nối toàn trình. Tất cả các tàu cá được quản lý đăng ký, cấp phép khai thác trên cơ sở dữ liệu quốc gia VNFishbase; hành trình tàu được giám sát qua hệ thống định vị; sản phẩm được truy xuất nguồn gốc điện tử. Những biện pháp này giúp phát hiện, ngăn chặn và xử lý nghiêm hành vi vi phạm, đồng thời đảm bảo sản phẩm thủy sản hợp pháp, minh bạch trong lưu thông và xuất khẩu.

Đặc biệt, Việt Nam đang hoàn thiện hệ thống cơ sở dữ liệu liên thông để kết nối với các nền tảng truy xuất nguồn gốc quốc tế như CATCH của Liên minh châu Âu và CDS của FAO. Các vi phạm IUU bị xử lý nghiêm theo cả hướng hành chính và hình sự nhằm tăng tính răn đe. Mức phạt hành chính trong lĩnh vực thủy sản hiện đã được nâng cao, kết hợp với các quy định về xử lý hình sự nhằm đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật.

Theo đánh giá của các tổ chức quốc tế và đối tác thương mại, khung pháp lý và cơ chế thực thi hiện nay của Việt Nam đã đạt mức tương thích cao với các quy định toàn cầu về chống khai thác IUU. Đây là nền tảng quan trọng giúp Việt Nam củng cố uy tín, duy trì thị trường xuất khẩu lớn, đặc biệt là vào các nước có tiêu chuẩn cao như châu Âu, Mỹ và Nhật Bản.

Bên cạnh việc hoàn thiện pháp luật và tăng cường quản lý, Việt Nam cũng định hướng phát triển nghề cá theo hướng có trách nhiệm và bền vững hơn. Ngành thủy sản đang chuyển dần từ khai thác sang nuôi trồng, kết hợp bảo vệ nguồn lợi tự nhiên và phục hồi sinh thái biển. Chính sách không đóng mới tàu cá khai thác xa bờ được duy trì, đồng thời hỗ trợ ngư dân chuyển đổi sinh kế phù hợp.

Theo ông Vũ Duyên Hải, việc số hóa toàn bộ hoạt động khai thác thủy sản không chỉ giúp quản lý hiệu quả mà còn góp phần ngăn chặn thủy sản vi phạm từ IUU lọt vào chuỗi cung ứng, bảo đảm hàng hóa hợp pháp, đáp ứng yêu cầu của thị trường trong nước và quốc tế. Nỗ lực này thể hiện quyết tâm của Việt Nam trong việc phát triển nghề cá bền vững, bảo vệ môi trường biển và giữ vững vị thế của ngành thủy sản Việt Nam trên bản đồ thế giới.

Thiên Trường